

Asia: VN/18678/2026

Lausuntopyyntö: Valtioneuvoston asetus valtionavustuksesta eräille kaupungeille nuorten työllisyyttä edistäviin hankkeisiin vuosina 2026-2028

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

SAK pitää esitettyä mallia nuorten työllisyyden pilottihankkeille nykyisessä vaikeassa työllisyystilanteessa tarkoituksenmukaisena. Kyseessä on määräaikainen työllisyystoimi.

SAK:n näkemyksen mukaan työllisyyspalveluiden pysyvä kehittäminen tulee tehdä ensisijaisesti työvoimapalveluiden järjestämislain (380/2023) mukaisten palveluiden kautta, jolloin esimerkiksi työnhakijoiden yhdenvertaisuus voidaan turvata parhaiten.

SAK kiinnittää huomiota siihen, että valtionavustus rajataan vain tietyille kaupungeille. SAK pitää mahdollisena, että myös näiden kaupunkien ulkopuolella voi olla kuntia tai alueita, joilla kohderyhmään kuuluvien eli heikossa työmarkkina-asemassa olevien NEET-nuorten osuus on korkea.

Lisäksi SAK kiinnittää huomiota, ettei pilottien palvelu olisi automaattisesti järjestämislain mukainen työllistämistä edistävä palvelu eikä myöskään työttömyysturvalakia ja yleistukilakia ei ole tarkoitus muuttaa. Näin ollen esimerkiksi hankkeen puitteissa järjestetyt opinnot voivat estää työttömyysetuuden maksamisen.

NEET-nuorella saattaa olla asetettu työttömyysturvan korvaukseton määräaika ja työssäolovelvoite esimerkiksi sen perusteella, ettei hän ole hakeutunut koulutukseen (työttömyysturvalain 2 luvun 13 tai 14 §). Koska muistiossa ei todeta asiasta, voidaan päätellä, ettei nuorten pilottiin osallistuminen vaikuttaisi työssäolovelvoitteen täyttämiseen palvelulla, jos palveluja ja toimia ei olisi yhdistelty nuorten työllistymistä edistäviksi kokonaisuuksiksi hankkeita järjestettäessä. Kuitenkin esitysluonnoksessa kuvataan, kuinka puolestaan palvelun laiminlyönti saattaisi vaikuttaa työnhakijan etuusoikeuteen.

Sosiaaliturvaan on tehty kuluneella hallituskaudella paljon muutoksia. SAK esittää kysymyksen tilanteesta, jossa nuori on saanut korvauksettoman määräajan tai työssäolovelvoitteen ja näin ollen hänelle ei makseta työttömyysetuutta. Jos edellytykset täyttyvät, työtön voi olla oikeutettu toimeentulotukeen. Kuitenkin toimeentulotukilain (1412/1997) 2 luvun 10 § mukaan henkilön meneteltävä työvoimapolitiittisesti moitittavasti siten, että hän ei ole työttömyysturvalain (1290/2002) 2 luvun 13 tai 14 §:n tai 2 a luvun perusteella oikeutettu työttömyysetuuteen määräaikaisesti tai toistaiseksi, henkilön toimeentulotuen perusosaa voidaan alentaa. Jatkuuko tällöin toimeentulotuen maksaminen alennettuna, vaikka henkilö osallistuisi nuorten pilottiin, jos sitä ei ole yhdistelty työllistymistä edistäväksi palveluksi? Jos nuori osallistuisi työllistymistä edistävään palveluun, hänelle voitaisiin maksaa työttömyysetuutta moitittavasta menettelystä huolimatta.

Toimeentulon kysymykset ovat keskeisiä nuorille työttömille. Asetuksen kokonaisuus saattaa asettaa edellä mainituista syistä nuorten pilottihankkeissa olevat nuoret joissakin tapauksissa epäedulliseen asemaan suhteessa järjestämislain mukaisiin työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuviin työttömiin nuoriin. SAK esittää, että esityksen vaikutuksia osallistuvan nuoren toimeentuloon arvioidaan vielä. On yhteinen tahtotila, että nuoret tarvitsevat heidän tilanteensa sopivia työllisyyttä edistäviä palveluita.

Vanhala Laura
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry